

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 1759
Warszawa, 26 września 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o obywatelstwie polskim.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Pana Zbigniewa Boguckiego, Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z poważaniem

(-) Karol Nawrocki

U S T A W A

z dnia2025 r.

o zmianie ustawy o obywatelstwie polskim

Art. 1. W ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1989 oraz z 2025 r. poz. 622 i 921) w art. 30 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od 10 lat na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawa stałego pobytu, który posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego;”.

Art. 2. Do postępowań w sprawie uznania za obywatela polskiego wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest stworzenie warunków sprzyjających pełniejszej integracji cudzoziemców przed przyznaniem im obywatelstwa polskiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez zmianę w ustawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1989 oraz z 2025 r. poz. 622 i 921) jednej z przesłanek uznania cudzoziemca za obywatela polskiego.

Projektowana ustawa w art. 1 przewiduje zmianę art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy o obywatelstwie polskim, wydłużając minimalny okres nieprzerwanego pobytu w Polsce (na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawa stałego pobytu) wymagany do uznania cudzoziemca za obywatela polskiego, z 3 do 10 lat. Pozostałe warunki, takie jak stabilne źródło dochodu, tytuł prawny do lokalu mieszkalnego oraz znajomość języka polskiego pozostają bez zmian.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym wskazany w art. 30 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy okres po upływie którego cudzoziemca uznaje się obywatela polskiego wynosi co najmniej 3 lata, natomiast projektowana zmiana wydłuża go do co najmniej 10 lat.

Instytucja uznania za obywatela wyrasta z przesłanki istnienia trwałych, rzeczywistych związków cudzoziemca z państwem i społeczeństwem, przejawiających się na różnych płaszczyznach, m.in. stałego zamieszkania w danym państwie, wykonywania legalnej pracy, prowadzenia własnej działalności gospodarczej, posiadania tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego czy też znajomości języka polskiego. Generalnie rzecz ujmując przesłanki te wskazują na skoncentrowanie życia cudzoziemca w danym państwie i bezkonfliktowym jego funkcjonowaniu w ramach relacji społecznych. W opinii projektodawcy istnienie tej właśnie ukształtowanej, trwałej, faktycznej więzi pomiędzy cudzoziemcem a wspólnotą państwową uzasadnia przyjęcie go do tej wspólnoty, jednakże wytworzenie takich więzi, zintegrowania ze wspólnotą państwową wymaga czasu a obowiązujący obecnie w przepisach 3-letni okres jest niewystarczający. Fundamentem zintegrowania ze wspólnotą danego państwa jest bowiem w sposób oczywisty przebywanie w danym państwie i funkcjonowanie w ramach społeczeństwa tego państwa przed odpowiednio długim okresem. Nie może być integracji uzasadniającej uczestnictwo we wspólnocie obywateli bez przebywania w państwie i funkcjonowania w jego społeczeństwie. Obywatelstwo jest bowiem przede wszystkim przynależnością do wspólnoty politycznej, historycznej, kulturowej i aksjologicznej, z czym

wiąże się nie tylko katalog uprawnień, lecz także obowiązek dbałości i ponoszenia odpowiedzialności za dobro wspólne, którym dla wszystkich obywateli powinna być Rzeczpospolita Polska.

Warto zauważyć, że obecny 3-letni okres pobytu wymagany do uzyskania obywatelstwa jest jednym z najkrótszych w Unii Europejskiej, co może nie zapewniać wystarczającego czasu na opanowanie języka polskiego na poziomie B1, zrozumienie kultury oraz pełną adaptację do realiów społeczno-prawnych. Dla porównania, kraje takie jak Węgry wymagają 8 lat, Włochy i Austria 10 lat, Hiszpania 10 lat, co pozwala na lepsze przygotowanie kandydatów do roli obywateli¹. Wydłużenie okresu nieprzerwanego pobytu w Polsce do 10 lat odpowiada tym standardom, wspierając lepszą asymilację. Dłuższy okres pobytu zapewnia więcej czasu na integrację, co jest kluczowe dla harmonijnego współistnienia w społeczeństwie polskim. Przyznanie obywatelstwa w wielu krajach Unii Europejskiej jest poprzedzone obowiązkiem długoletniego pobytu, co odzwierciedla wspólne podejście do integracji imigrantów. Państwa takie jak Francja (5 lat, z możliwością skrócenia do 2 lat dla absolwentów), Niemcy (5 lat, z możliwością skrócenia do 3 lat po kursie integracyjnym), Czechy (5 lat) oraz wspomniane Węgry, Włochy i Austria stosują dłuższe okresy, co sprzyja stabilności społecznej i gospodarczej.² Wydłużenie okresu nieprzerwanego pobytu do 10 lat pozwoli Polsce lepiej wpisać się w te standardy, wzmacniając jej pozycję w unijnej polityce migracyjnej.

Dłuższy okres pobytu umożliwi włączenie się do wspólnoty naszego Państwa osób związanych z nim silnymi więzami faktycznymi na różnych płaszczyznach, przełoży się to na większą spójność społeczną i potencjalne korzyści gospodarcze, takie jak zwiększone inwestycje w nieruchomości czy przedsiębiorczość.

Proponowana zmiana odpowiada zatem na potrzebę zapewnienia głębszej integracji cudzoziemców z polskim społeczeństwem, dostosowania regulacji do standardów krajów Unii Europejskiej oraz stanowi próbę odpowiedzi na wyzwania związane z rosnącą imigracją. Wprowadzenie projektowanych zmian jest istotne dla zapewnienia stabilności społecznej i gospodarczej Polski w obliczu dynamicznie rosnącej migracji.

W przepisie przejściowym wskazano, że do postępowań w sprawie uznania za obywatela polskiego wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy

¹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/citizenship/> (stan na dzień: 21.04.2025 r.).

² <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/citizenship/> (stan na dzień: 21.04.2025 r.).

zastosowanie będą miały przepisy dotychczasowe. Gwarantuje to ochronę praw nabytych i płynne wdrożenie projektowanej regulacji.

Proponuje się by ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Skutki dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana ustawa będzie wywoływała skutki dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ustalenie konkretnych wartości nominalnych tych skutków jest jednak trudne do oszacowania. Przewiduje się w przypadku budżetu państwa spadek dochodów z tytułu opłaty za decyzję o uznaniu za obywatela polskiego. Opłata za decyzję od 1 sierpnia 2025 r. wynosi 1000 zł. Obniżenie liczby wniosków o 10-30% może więc wywołać ubytek w rocznych dochodach budżetowych od 1 mln zł do 3 mln zł przy założeniu, że rocznie rozpatrywanych jest ok. 10.000 wniosków o uznanie za obywatela polskiego.³ Spadek ten zostanie częściowo zrównoważony przez oszczędności na świadczeniach socjalnych. Zmniejszenie liczby wniosków może przynieść oszczędności administracyjne w budżetach jednostek samorządu terytorialnego w regionach o dużej migracji takich jak Kraków, Warszawa czy Wrocław. Mogą one wynieść od kilku do kilkunastu tysięcy zł rocznie na jednostkę.

Skutki gospodarcze

Projektowane regulacje będą miały pozytywne skutki gospodarcze w postaci zwiększonych inwestycji w nieruchomości czy przedsiębiorczość poczynionych przez cudzoziemców, którzy zdecydują się pozostać w Polsce przez 10 lat. Jednocześnie wydłużenie okresu oczekiwania na uzyskanie obywatelstwa polskiego niesie ryzyko zmniejszenia atrakcyjności Polski dla migrantów co może negatywnie wpłynąć na rynek pracy i ograniczyć korzyści gospodarcze.

Skutki społeczne

Dłuższy okres pobytu zapewni cudzoziemcom więcej czasu na stworzenie trwałej i faktycznej więzi ze wspólnotą państwową i sprzyja lepszej i pełniejszej integracji.

Projekt ustawy nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców.

³ Liczba ok. 10.000 wniosków została przedstawiona przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w OSR do projektu ustawy z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o repatriacji oraz niektórych innych ustaw, w której to ustawie opłata za wydanie decyzji o uznaniu za obywatela polskiego została podniesiona z 219 zł do 1000 zł.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na sytuację mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt nie zawiera przepisów regulacyjnych lub przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334).

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Normowanie spraw dotyczących obywatelstwa jest pozostawione suwerennym decyzjom państwa.

Projektowane przepisy są zgodne z zasadami proporcjonalności, uzasadnionego i niedyskryminującego charakteru. Przepisy projektu ustawy są uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego i tym samym nie wykraczają poza to, co niezbędne.

Projekt ustawy nie wywiera wpływu na obszar danych osobowych. W związku z tym nie przeprowadzono oceny skutków ochrony danych osobowych, o której mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy nie zawiera wymogów nakładanych na usługodawców podlegających notyfikacji, o której mowa w art. 15 ust. 7 lub art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.